

te waarderen, maar tevens dat zijn kinderlijk geloof hem aan de academie ontnomen was.¹⁴ Het wekt geen verbazing dat Bouwman binnen de Kamper kring van leermeesters zich vooral aangetrokken voelde tot de in 1882 benoemde docent Bavinck. Deze genoot omstreeks 1890 onder de studenten algemeen de voorkeur als 'the scholar and the orator'¹⁵ onder de docenten, maar Bouwman had met hem bovendien een hecht persoonlijk contact. Volgens prof. dr. A. Noordt zij, die Bouwman later in de docentenkring te Kampen meemaakte, was Bavinck de leermeester van Bouwman, 'aan wien hij boven alle andere gehecht was'.¹⁶

In 1893 gehuwd met Freerkje Dijksterhuis (1870-1941) uit het Groningse Garmerwolde en predikant geworden in de juist verenigde Gereformeerde Kerken, eerst te Berlicum, in 1897 te Hattem, werkte hij aan zijn dissertatie. Hij werd daarin geadviseerd en aangemoedigd door Bavinck, in die jaren voor en achter de schermen de stimulator van studie en bezinning bij veel gereformeerde theologanten. Op 14 maart 1899 promoveerde Bouwman aan de Stedelijke Universiteit te Amsterdam – de Kamper opleiding had tot na de Tweede Wereldoorlog geen promotierecht – op een proefschrift over *Het begrip gerechtigheid in het Oude Testament*. Zijn promotor was J.C. Matthes, de zwager en geestverwant van de beroemde Leidse moderne theoloog en oudtestamenticus Abraham Kuenen.

De keuze voor deze Amsterdamse universiteit en voor deze promotor toont dat hij de omgang met andersdenkenden niet schuwde en dat hij zich er in zijn waarde gelaten achtte. Hierbij dient wel te worden aangetekend, dat deze keuze vermoedelijk mede samenhang met de zwakke bezetting van de oudtestamentische leerstoel aan de Vrije Universiteit na het vertrek van Ph.J. Hoedemaker in 1887 en vóór de komst van C. van Gelderen in 1902.

Voor het in zijn proefschrift behandelde begrip gerechtigheid, verdiepte hij zich in het in vele opzichten vernieuwende historisch-kritische onderzoek van het Oude Testament, dat met name in de tweede helft van de negentiende eeuw een hoge vlucht nam en toonaangevend werd. Hij verwerkte de resultaten daarvan, maar distantieerde zich van het kritische standpunt van deze onderzoekers – men denke aan Franz Delitzsch (1813-1890), Julius Well-

14. J. de Bruijn en G. Harinck (red.), *Een Leidse vriendschap. De briefwisseling tussen Herman Bavinck en Christiaan Snouck Hurgronje, 1875-1921*, Baarn, 1999, pag. 57, 81.

15. Aldus I. van Dellen, *In God's Crucible. An Autobiography*, Grand Rapids, 1950, pag. 39.

16. Noordt zij, *Bouwman*, pag. 141.